

Помогайбо В.М.

**Підготовка школярів до
ЖИТТЯ:
зарубіжний досвід**

Посібник-довідник
для шкільних педагогів та батьків

Видавець ФОП Марченко Т.В.
Львів

УДК 371(075)+159.9.07(075)

П55

Автор:

Помогайбо Валентин Михайлович – професор-консультант кафедри спеціальної освіти і соціальної роботи Полтавського національного педагогічного університету; кандидат біологічних наук, старший науковий співробітник зі спеціальності «Генетика», доцент по кафедрі біології; відмінник освіти України.

Помогайбо В.М.

П55 Підготовка школярів до життя: зарубіжний досвід.

Посібник- довідник / В.М. Помогайбо. – Львів: Видавець

ФОП Марченко Т.В. – 137 с.

ISBN 978-617-8682-50-7

Пропонований посібник-довідник спрямований на вирішення вельми критичної проблеми сучасності – готовності наших дітей до сучасного досить складного та стрімко мінливого життя. Він створений на основі доступного зарубіжного досвіду і адресований керівникам освітніх структур України, шкільним учителям, студентам педагогічних університетів, батькам і всім зацікавленим. Особливо він буде корисний студентам – майбутнім учителям. Цей посібник вельми доречний для українських читачів, оскільки в Україні вже запроваджено новий «Державний стандарт базової середньої освіти», який містить змістовний перелік ключових компетентностей, опанування якими забезпечить учням готовність до майбутнього життя (Кабінет Міністрів України, 2020). До того ж, Міністерство освіти і науки України щойно оголосило про початок реалізації комплексної політики «Освіта для життя», яка спрямована на системне оновлення змісту шкільної освіти з метою подолання розриву між навчальним планом і програмами та реальними потребами учнів (МОНУ, 2025). Головною метою нової освітньої політики є створення української школи, яка буде готувати учнів до реального життя. Варто також зауважити, що пропонований посібник-довідник є логічним продовженням посібника «Загальна освіта як підготовка до життя у невідомому майбутньому» (Помогайбо, 2026), який присвячений глибоким та всебічним міркуванням щодо модернізації сучасної загальної освіти відповідно до нагальних викликів сучасного життя.

ISBN 978-617-8682-50-7

УДК 371(075)+159.9.07(075)

© Помогайбо В.М.

© Видавець ФОП Марченко Т.В.

**Онукові Мирославу: вчися постійно
і пам'ятай, що проблема чи невдача –
не поразка, а джерело досвіду.**

ЗМІСТ

<i>Передмова</i>	6
<i>Вступ</i>	8
Система оцінювання сильних сторін учнів	9
Загальна початкова освіта і підготовка дітей до життя	16
<i>Огляд змісту початкової підготовки до життя</i>	18
<i>Навчання дітей ключовим життєвим навичкам у дитячому садку</i>	22
<i>Навчання учнів ключовим життєвим навичкам у початковій школі</i>	25
Перший клас	25
Другий клас	28
Третій клас	30
Четвертий клас.....	32
Загальна середня освіта і підготовка дітей до життя	36
П'ятий клас	37
Шостий клас.....	46
Сьомий клас	52
Восьмий клас	61
Навчання учнів готовності до життя у старшій школі.....	77
Дев'ятий клас	78
Про курикулум життєздатності для старшої школи	85
<i>Курикулум підготовки учнів старшої школи до життя</i>	88
Вступ.....	90
Ключові ідеї освіти, заснованої на життєвих навичках	92
Провідні принципи.....	97
Узгодження курикулуму з цілями сталого розвитку	98
Створення сприятливого середовища для освіти, заснованої на життєвих навичках	100

Проектування модулів	103
Компетентності модулів навчання	105
Очікувані результати навчання учнів	115
Рекомендації для батьків	132
<i>Перелік джерел</i>	<i>135</i>

Передмова

Ще 100 років тому умови життя батьків та їхніх дорослих дітей практично не відрізнялися. Наприкінці минулого століття все почало змінюватися із все більшим прискоренням. Нинішній світ охоплений інформаційним вибухом, стрімкою комп'ютеризацією та глобалізацією. Економіка все виразніше переходить від виробництва товарів до виробництва послуг, серед яких впевнено домінує інформаційний напрямок. Все гострішими стають проблеми глобального потепління та обмеженості викопних енергетичних ресурсів і води на нашій планеті. Людство своєю діяльністю забруднює ґрунт, повітря та воду річок, озер, морів і океанів, що спричинює ризик неможливості життя у такому природному середовищі. На жаль, принаймні, третина людей у світі не має про це ніякого поняття, а інша третина не переймається цією проблемою та не усвідомлює її важливості. Усе це та десятки інших чинників роблять сучасний світ більш вимогливим до змістовності знань, досконалості мислення та до навичок співпраці, ніж світ, у якому виростили наші батьки. Здається, ці тенденції продовжуватимуть формувати завтрашній світ шляхами, які передбачити досить важко. Отже, насправді, у школі ми вимушені готувати наших дітей не лише для життя взагалі, а й до життя у невідомому світі.

Пропонований посібник-довідник спрямований на вирішення цієї проблеми шляхом ознайомлення всіх причетних до загальної освіти наших дітей із доступним зарубіжним досвідом. Він адресований керівникам освітніх структур України, учителям, студентам педагогічних університетів, батькам і всім зацікавленим. Особливо він буде корисний студентам – майбутнім учителям. Цей посібник вельми доречний для українських читачів, оскільки в Україні вже запроваджено новий «Державний стандарт базової середньої освіти», який містить змістовний перелік ключових компетентностей, опанування якими забезпечить учням готовність до майбутнього життя (Кабінет Міністрів України, 2020). До того ж, Міністерство

освіти і науки України щойно оголосило про початок реалізації комплексної політики «Освіта для життя», яка спрямована на системне оновлення змісту шкільної освіти з метою подолання розриву між навчальним планом і програмами та реальними потребами учнів (МОНУ, 2025). Головною метою нової освітньої політики є створення української школи, яка буде готувати учнів до реального життя.

Варто також зауважити, що пропонований посібник-довідник є логічним продовженням посібника «Загальна освіта як підготовка до життя у невідомому майбутньому» (Помогайбо, 2026), який присвячений глибоким та всебічним міркуванням щодо модернізації сучасної загальної освіти відповідно до нагальних викликів реалій життя.

Вступ

Загальна освіта повинна бути зосереджена на створенні безпечного та привітного навчального середовища для всіх учнів, водночас надаючи їм можливість розвивати уміння та навички, необхідні для подальшого життя. Цей довідник визначає бажані характеристики випускника школи, а також спрямований на усвідомлення важливості співвідношення різних життєвих аспектів, включаючи навчальне, емоційне, соціальне, фізичне та фінансове благополуччя, для ведення здорового та повноцінного майбутнього життя.

Навчаючи учнів, нам потрібно спрямовано формувати у них життєві навички, надавати можливості для їх застосування та періодично оцінювати зростання та/або подальші потреби в навчанні та практиці. При цьому ми повинні спрямовувати увагу на оцінюванні сильних сторін учнів від дитячого садка до закінчення базової середньої школи, що допомагатиме нам краще розуміти, які життєво необхідні навички наші учні вже опанували, а які, можливо, ще потребують розвитку. У США використовується оригінальна версія таких регулярних оцінювань, розроблена на основі відповідних достовірних досліджень під назвою «Оцінювання сильних сторін учнів за Деверо» (Devereux Student Strengths Assessment), яка дозволяє вчителям виявляти, як часто учень демонструє певні життєво необхідні навички протягом минулого місяця навчання. Вона оцінює такі життєво необхідні навички, як наполегливість у виконанні складних завдань, прийняття правильних рішень, продуктивна співпраця з іншими та різноманітні інші навички, які включені до бажаних характеристик випускника школи. Шкільний персонал використовує результати таких оцінювань для майбутнього планування та програмування в класі, школі та окрузі в цілому. Наша спільна мета полягає в тому, щоб наші діти постійно розвивали навички, необхідні для успіху в житті.

Навчальне видання

Помогайбо Валентин Михайлович

**Підготовка школярів до життя:
зарубіжний досвід**

Посібник-довідник

Формат 60x84/16. Папір офсетний. Друк цифровий.
Гарнітура Times New Roman.
Умовн. друк. арк. 7,96.

Видавець Марченко Т. В.
м. Львів, 79053, Україна, Перфецького 11 А,
тел.+380503701957
e-mail: magnol06@ukr.net
<https://magnolia.lviv.ua>

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до
Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів
видавничої продукції: серія ДК № 6784 від 30.05.2019 року,
видане Державним комітетом інформаційної політики,
телебачення та радіомовлення України

Надруковано у друкарні видавця ФОП Марченко Т. В.